

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. I. Quæ vitæ sex Acta edenda sint: diversa, e quibus hæc aut confecta
fuere, aut illustrabuntur, seu subsidia seu documenta, horumque unum ad
Actorum calcem etiam edendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

DE S. BRUNONE CONFESSORE

ORDINIS CARTHUSIANORUM FUNDATORE

IN CALABRIA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

§ I. Quæ vitæ sex Acta edenda sint : diversa, e quibus hæc aut confecta fuere, aut illustrabuntur, seu subsidia seu documenta, horumque unum ad Actorum calcem etiam edendum.

B
ANNO MCI.
Licet non nisi sero Sancti Vita ex instituto sit descripta,

Etsi ante sæculi sexti decimi initium nullus plane omnem Vitæ S. Brunonis, anno ex dicendis 1101 defuncti, seriem, moresque et gesta ex instituto litteris consignavit, non defuerunt tamen e celeberrimo, quem sanctissimus hic Patriarcha instituit, Ordine viri, doctrina juxta ac pietate spectabiles, qui multo etiam citius, quæ de Carthusiæ principis aliarumve nonnullarum initiis ac fundatoribus comperta habebant, diligentissime in chartas, si non in vulgus (neque enim id forte summa eorum sivisset modestia) publice edendas, certe cum futuris deinceps instituti sui sectatoribus privatim intra domuum secessus in exemplum communicandas, conjecerint, in iisque summa saltem vitæ, a sancto Fundatore suo actæ, capita delibavit. Quam id veritatis consonet, argumento est Brevis apud Martenium Veterum Scriptorum tomo VI inserta Ordinis Cartusienensis Historia, in cuius Prologo hæc leguntur : Licet quinque primi Priores (Majoris Cartusie) hic inferius descripti in pluribus Chronicis reperiantur, tamen successores eorum, nescio qua de causa, taliter sunt oblivioni traditi, quod nulla penitus ex eis memoria per aliquam scripturam habeatur.

C
de eo tamen in quibusdam Chronicis,

2 Cum enim, qui hæc memorat, auctor anonymus sub sæculi quinti decimi initium, uti num. 17 docebo, scripserit, Chronica sane, quorum mentionem verbis recitatis facit, diu ante sæculum sextum decimum fuerunt elucubrata. Ad hæc eadem, quoniam haud dubie de quinque primorum Cartusie Priorum gestis utcumque tractarint, summa saltem rerum, ad Brunonem spectantium, capita delibasse, indubitatum apparet, uti etiam a Carthusianis scripta fuisse, maxime, cum in solis fere Carthusianorum domibus fuerint inventa, diuque in hisce omnino fere inedita latuerint. Porro e Chronicis hujusmodi, quæ hoc nomine idcirco, quod res per tempora sua digestas exheant, vocari non immerito potuerunt, aliterque nihilominus nuncupata etiam repertiuntur, duo potissimum ad cognitionem meam pervenere, contractius unum, prolixius aliud. De amborum, utpote in quibus non pauca, quæ de S. Brunone narrantur, fundamentum habent, ætate auctoritateque juverit lectorem edocuisse ab ipso statim initio hujus Commentarii, in quo Sancti ejusdem

gesta omnia discutienda, illustrandaque sunt.

3 A Chronico contractiori incipio. Labbeus Bibliothecæ Novæ librorum Mss. tom. I, pag. 658 et binis seqq. inter Opuscula Historica e codice Ms. S. Remigii Remensis recenset quinque elogia diversa, quorum primo res præcipuæ a S. Brunone gestæ, reliquis vero, quæ ad quatuor ejus proximis in Carthusiæ majoris Prioratu successores pertinent, summam continentur. Elogiis in capite præfigitur hic titulus : De Institutionibus Ordinis Cartusienensis : verum cum in librorum Syllabo, quem præfatus librorum Mss. tomus præfert, post hæc verba, De Institutionibus Ordinis Carthusienensis, statim ponatur, Sive de S. Brunone, de Landuino, de Petro Francisco, de Joanne Tusco, ac Guigone a sancto Romano, primis Cartusie Prioribus, nescio, an pro institutionibus legendum potius non sit institutoribus. Verum sita ita, an secus, parum refert, ac proin, breviter hoc notato, ad rem ipsam redeamus, nuncque in tempus, quo dicta elogia scripta sint, inquiramus. Launois Dissertatione de vera causa secessus S. Brunonis in eremum cap. 1, § v illud ipsum etiam S. Brunonis elogium, quod Labbeus loco mox cit. exhibet, e Ms. statutorum et consuetudinum, a Guigone, quinto Carthusie Majoris Priore, scriptarum, Ordinis Carthusienensis Codice in medium adducit, atque, hunc, in quo pariter, quæ loco cit. apud Labbeum, proximorum quatuor Sancti nostri in Carthusiæ Prioratu successorum elogia exstant, Parisiis apud Carthusieneses asservari.

E
ac in primis in Chronico contractiori,

F

4 Hinc porro auctor Carthusienensis anonymus, qui Annalium Ordinis sui librum quartum, luce publica hactenus, licet excusum, non donatum, necumque nihilominus a Patribus Carthusianis pro summa eorum humanitate communicatum, elucubravit, num. 101 conjicit, codicem illum, quem Cartusia Parisiensis asservat, scriptum fuisse tantum post annum 1237, circa quem Cartusia hæc primum fuit fundata, necumque Statuta Rifferii, quæ antiqua vocantur, fuerant præscripta. Verum mox affirmat, et merito quidem, quæ in eodem codice de S. Brunone tribusque primis post hunc Carthusie Prioribus reperitur, litteris mandata fuisse tempore Guigonis, quinti Cartusie Prioris, idque constare ex alio Ordinis Carthusienensis earundem Consuetudinum codice Ms., a venerando Cartusie Montis-Dei

sub Guigone, quinto Cartusie Priore,

AUCTORE
C. B.

Patre Priore ad eum in Cartusiam transmissa, qui, quæ in Codice Parisiensi de Sancto nostro proximisque ejus quatuor in Cartusie Majoris Prioratu successoribus elogia occurrunt, pariter complectitur, eorumque omnium, qui in Ordine nunc reperiuntur, antiquissimus est, utpote in Majori Cartusia exscriptus, atque in domum Montis-Dei a Gaufrido, ejusdem proto-priore, anno, quo fundata hæc fuit, Christi 1156 transportata, uti liquet ex ipso illo codice, ad cujus calcem hæc leguntur: Ex eremo Cartusie olim, modo eæmi de Monte-Dei ab anno MCCCXXVI. Et inferius: Gaufridus, Prior de Monte-Dei habuit ex dono domni Guigonis.

ante annum,
quo hic jam
obierat.

3 Ita fere quantum ad substantiam laudatus annalista Carthusiensis anonymus, qui præterea, S. Brunonis elogium, in codice suo antiquissimo descriptum, elogioque, quod Labbeus loco supra cit. exhibet, apprime, uti ex ejusdem scriptoris dictis eruitur, consonum, cum ejusdem Sancti elogio, quod Lannouis e codice Parisiensi exscriptum, unum esse, paucis additis, atque idem, affirmat, trium dein aliorum Priorum, Landuini nimirum, Petri Franci seu Francisci, et Joannis Tusci, qui proxime post S. Brunonem Cartusiam rexerunt, elogia integra, quæ et ipsa cum eorumdem elogiis, apud Labbeum loco supra cit. exstantibus, ad amissim congruunt, e codice suo antiquissimo transcribit, ac mox, ne quis hujus, quod elogium, Guigoni adornatum, adnotato etiam hujus obitu, qui non 1157 contigit, pariter contineat, antiquitatem supra adstructam forsitan negot, ita prosequitur: Hæc ibi de quatuor primis Cartusie Prioribus, statimque in eodem folio (verso scilicet) sub finem alterius (secundæ nimirum) paginæ eodem caractere, quo totus codex exaratus est, nulloque interjecto linearum spatio, sequebatur indiculus capitulorum consuetudinum Guigonis, qui in tribus paginis sequentibus continuatus fuerat.

1138 conscri-
pto, seu elo-
gio, quod huic

6 Sed postea priores lineæ hujus indiculi, quæ residuum alterius paginæ primi folii immediate, ut mox diximus, post breve elogium Joannis Tusci (quarti Cartusie Majoris Prioris) complebant, a recentiori manu, quæ nihilominus videtur vetustissima, oblitteratæ (id est, expunctæ) fuerunt, et earum loco initium Breviarii Vitæ Guigonis superscriptum, quæ Vita eadem recenti manu continuata fuit in altero folio dimidiato, quod facile deprehenditur precedenti folio, in quo sunt elogia præfatorum quatuor Priorum, alterique sequenti, in quo prædictus capitulorum indiculus continuatus fuerat, intersertum fuisse. Unde patet, dictum Guigonis elogium post illius mortem in præfatum codicem fuisse interjectum seu illatum. Hactenus, si pauca exceperis, quæ, aliis characteribus adhibitis, claritatis causa adjecti, laudatus Ordinis Carthusiani annalista anonymus. Ex his porro, aliisque supra in medium adductis est consequens, et sæpius jam memoratum, etsi etiam Guigonis quinti Cartusie Prioris elogium contineat, Montis-Dei codicem, et quatuor primorum Cartusie Priorum elogia, quæ hic Labbeusque loco supra cit. suppeditat, ipsomet Guigone in vivis adhuc superstite, seu ante annum 1158, quo hic vivere jam desiderat, fuisse conscripta. Jam vero, cum res ita sit, summam sane hæc, quorum complexum ego deinceps annalisticæ Carthusiani anonymi plus semel jam laudati exemplo quatuor primorum Cartusie Priorum Chronicon appellabo, simplicique Chronici nomine jam supra distincti, fidem apud omnes me-

rentur, utpote in litteras conjuncta ab auctore, D etsi non certo noto, rebus tamen, quæ in iis narrantur, synchrono ac verosimiliter ipsomet Guigone, primævarum Cartusie Consuetudinum, quibus eadem præfiguntur, scriptore, qui quidem, si quæ de quatuor primis Cartusie Prioribus ac nominatim S. Brunone in Chronico illo referuntur, non scripserit, verosimillime saltem viderit ac approbarit.

7 Quapropter ut in ipso statim Commentarii hujus limine quoddam Vitæ Sancti nostri compendium, cui tuto fidi queat, studioso lectori exhibeam, S. Brunonis elogium, Chronico illi inclusum, eaque, quæ in hoc de illo narrantur, complectens, huc modo transcribo, quale apud Labbeum loco sæpissime jam cit. existat. Sic habet: Magister Bruno, natione Teutonicus ex præclara urbe Colonia, parentibus non obscuris, litteris tam secularibus quam divinis valde munitus, ecclesie Remensis, quæ nulli inter Gallicanas secunda est, canonicus et scholarum magister, relicto sæculo, eremum Cartusie fundavit, et rexit sex annis. Qui, cogente Papa Urbano, cujus quondam præceptor fuerat, Romanam perrexit ad curiam, eundem Papam solatio et consilio in Ecclesiasticis negotiis jvaturus. Sed cum tumultus et mores curiæ ferre non posset, relicta solitudinis et quietis amore flagrans, relicta curia, contempto etiam archiepiscopatu Rhegensi ecclesie, ad quem, ipso Papa volente, electus fuerat, in Calabria eremum, cui Turrus nomen est, successit, ibique, laicis et clericis quamplurimis adunatis, solitariae vitæ propositum, quandiu vixit, exercuit. Ibiq; defunctus humatus est post egressum Cartusie undecimo plus minus anno.

includitur,
hæcque reci-
tatur, non-
nulla tradun-
tur.

* al. additur
natus

* al. melius
secessit

8 Elogium hoc in Commentari hujus decursu usu non raro erit; notandum autem de cetero est, quatuor ultimas ejus voces, etsi in Cartusie Parisiensis codice, e quo illud Lannouis in Dissertationem suam supra laudatam tulit, non inveniuntur, retinendas tamen esse, cum et a Labbeo in codice Remensi S. Remigii, et ab Annalium Cartusienis libri quarti hactenus non vulgati auctore anonymo, tum in jam supra memorato codice, reliquis omnibus antiquiore, tum etiam in aliis, uti is ipsemet testatur, fuerint reperta, exigique ad sensus complementum videantur. Ad alterum e duobus Chronicis, quod plura adhuc de S. Brunone suppeditat, quodque quale sit, et quando scriptum, hic etiam discutendum, jam progredior. Aliud hoc non est, quam Cartusiani Opus seu tractatus, de quo in sua de Cartusianorum initiis Dissertatione num. 37 et aliis pluribus Joannes Columbi, Societatis nostræ sacerdos, fuse disserit, recte ibidem num. 61 probans, Tractatum illum concinnatum non fuisse a Guillelmo de Ellava seu de Yporegia, aut, si mavis, ab auctore tractatus de Origine et veritate perfectæ religionis, sive is revera, ut Columbi putavit, Guillelmus de Ellava sit, sive Boso, decimus septimus Cartusie Majoris Prior, ut pluries jam laudatus annalista anonymus, qui Carthusianum Annalium titrum quartum hactenus non vulgatum scripsit, num. 33 contendit, seque postea probaturum promittit.

uti et in
Chronico
proliciori,

F

9 Quis interim fuerit, aut quod nomen haberit alter ille Carthusianus, qui tractatum seu Chronicon, a Columbo memoratum, contexit, nulla ratione comperire quei, nullumque is Operi titulum præfixit; unde factum, ut id ab aliis quidem Chronica de exordio Ordinis Carthusiensis, ab aliis

quod variis
variis appel-
latur,

A aliis vero Tractatus de narratione historiae inchoationis et promotionis Ordinis Cartusienſis fuerit vocatum. Et apte quidem tam hoc, quam illo titulo potuit insigniri; etenim, ut laudatus Columbi (neque enim Opus illud integrum ad manum habeo) num. 49 de Cartusianorum initiis docet, in duas partes diversas est divisum, quarum altera complectitur Ordinis Cartusienſis inchoationem, altera S. Brunonem proximisque ab eo quatuor Cartusiae Majoris Priores, suo quoque Ordine positos, eoque praeterea etiam ornatos, uti, quantum ad hoc postremum, intelligo ex litteris, Colonia Agrippina ad me datis ab Augustino Aldenbruck, Societatis nostrae sacerdoti, cum idem Opus, apud Carthusianos ibidem exstans, rogatu meo hic fuisset scrutatus. Ego id a parte praecipua, quae quinque primos Cartusiae Priores, seriatim, quo Cartusiam revere, temporis ordine, exhibet, Primorum quinque Magnae Cartusiae Priorum Chronicon deinceps appellabo, quemadmodum etiam ante me jam factum video in Ms., quae penes me est, de S. Brunone Diatriba Chronologico-diplomatica, quam F. Michael Morckens, Ordinis Cartusienſis Coloniae Agrippinae alumnus, concinnavit, atque ad decessores meos anno 1727 transmisit.

quodque elogium, antiquioris Vitae nomine hic etiam, complectens,

B 10 Vir hic religiosus, scientia non minus, ut vel solum hoc Opus abunde probat, quam pietate insignis, integrum in id intulit S. Brunonis elogium, descriptum e praefato, uti id vocat alii quae nihilominus aliter, ut jam docui, appellant, primorum quinque Magnae Cartusiae Priorum Chronicon, seu antiquissimo hujus exemplari, ante annos, uti ex characteribus auctum, facile quadringentos exarato, quod in Carthusianorum Coloniae Agrippinae bibliotheca asservatur, huic olim a Petro Rinckio, insigni Cartusiae Coloniae benefactore, donatum, integrumque ac sincerum ex collatione cum antiquissimo Cartusiae Majoris exemplari deprehensum. Illud ego Sancti nostri elogium, Vitae antiquioris titulo insignitum, numerisque pro more nostro distinctum, additis etiam, ubi congruum fuerit, ad calcem Annotationibus, Commentario huic subjuncturus idcirco sum, quod scriptum aliud antiquius, in quo plura de Brunone recensentur, non invenerim. Et lector quidem, quem nulla de sancto Ordinis Cartusienſis Institutore dictum elogium suppeditet, facile id evolendo deprehendet; quam vero idem antiquum sit, patet ex iis, quae de Chronico, ex quo desumptum est, antiquitate jam dicam.

non anno, ut vult Columbius,

C 11 Hoc jam inde ab anno circiter 1131 seu sub Basilio, qui Cartusiae ab hoc anno ad annum 1175 praefuit, scriptum esse, Joannes Columbi, pluries jam laudatus, in sua de Carthusianorum initiis Dissertatione num. 37 et tribus seqq. contendit. Hanc autem suam opinionem probare nititur ex eo, quod auctor Chronici anonymus, postquam praefatus est, sese de antiquis sapientibus et sanctis fundatoribus, ac promotoribus Ordinis Cartusienſis tractaturum, solos in hisce Brunonem, Landuinum, Petrum, Joannem et Guigonem reponat, Antelmumque septimum et Basilium octavum Cartusiae Priorem, qui tamen, ut dilucide ostendit, antiquis Ordinis Cartusienſis fundatoribus ac promotoribus accensendi merito sunt, silentio praeterat. Unde, cum fieri id abs illo existimet, quod hi, cum scriberet, antiqui non essent, scripsisse eum jam inde ab anno circiter 1131 seu sub Basilio, octavo Cartusiae Priore, concludit. Verum quid si auctor Chronici anony-

mus, cum jam Brunonem aliosque quatuor mox nominatos recensisset, quo mirus Antelmum praeterea ac Basilium recenseret vel morte vel aliis gravibus intervenientibus caustis fuerit impeditus? Quid si antiquarum seu primaevarum Consuetudinum, a Guigone scriptarum, liber (huic enim is scriptor anonymus sub fine Vitae S. Brunonis edendae pro emortuali hujus anno figendo laudat) ad modum Codicis Montis-Dei antiquissimi, aliorumque plurium, qui num. 4 et 5 memorati sunt, easdemque Guigonis Consuetudines continent, solos quinque primos Cartusiae Priores in capite praetulerit, hosque proinde solos ille in antiquis Ordinis Cartusienſis fundatoribus ac promotoribus habuerit, aut certe Antelmum et Basilium, quod nec ibidem memoratos invenerit, nec aliunde forte sat cognitos habuerit, silentio praeterendos duxerit?

12 Ut sit, Chronicon, de quo hic, serius, quam anno circiter 1131, scriptum esse, mihi sane verosimillimum, ne dicam indubitatum, apparet. Etenim ejus auctor in Sancti nostri elogio seu Vita antiquiori num. 2 Universitatis nomine insignit academiā Parisiensem, quae, etsi jam ab anno circiter 1131 societatem quamdam constituere inceperit, magistris, omni scientiarum genere instructis, ingentique ad horum lectiones confluentium discipulorum multitudine floreret, Universitatis tamen nomine, quicquid contra in Universitatis Parisiensis Historia Baluzus arguat, ante inchoatum saeculum decimum tertium condecorata non fuit, uti Historiae litterariae Franciae Scriptores tom. IX, pag. 80 docent, atque apud omnes prope eruditos modo in confesso est. Adhaec idem auctor, Cartusiae Majoris, ut jam dixi, alumnus, in Vita Sancti edenda num. 20 meminit Chartularii, quod, cum scriberet, in Cartusia Majori exstiterit, quam jam inde ab anno circiter 1131 tot instrumentis, quot ad Chartularium conficiendum suffecissent, instructam fuisse, parum credibile apparet.

15 Et vero, cum Cartusiae, Cartusiae principum vicinae, quales sunt domus Portarum, Majoravi, Darbonis, Allionis et Vallis S. Hugonis, paulo ante annum 1230, uti Ms. de Vita S. Brunonis Tractatus, a Patribus Cartusianis hujatibus mecum communicatus, num. 24 prodit, de documentis suis in Chartularia, quae integra hodieque exstant, cogendis primum solliciti fuerint, eandem tunc et Cartusiae Majori curam primum fuisse susceptam, verosimile evadit. Hinc porro jam consequitur, ut Chronico, in cujus hic etatem inquirimus, auctor anonymus, utpote Chartularii, quod, cum scriberet, in Cartusia Majori exstiterit, mentionem ex dictis faciens, ante annum circiter 1230, contra ac Columbius statuit, verosimiliter non scripserit. Verum quanto quidem tempore serius chronologus ille scriptori manum admovit?

14 Cum Guillelmus de Yporegia, cui Joannes Columbius Tractatum de Origine et Veritate perfectae religionis in Dissertatione de Cartusianorum initiis num. 33 attribuit, hunc anno 1515 ex mente ejusdem Columbi exaravit; Boso autem, cui dictus Tractatus reipsa forte adscribendus, anno 1515 obiit, oportet sane, ut hic ante annum 1514 sit contextus. Quare, cum ejus auctor, quicumque demum is sit, lucubrationi suae (adi Joannem Columbi Dissert. jam saepius cit., num. 33 et 61) integrum, de quo hic, primorum quinque Cartusiae Priorum Chronicon inseruerit, consecrarium

ACTORE
C. B.

1131 circiter,

E

sed verosimiliter non ante annum circiter 1230,

F

certo autem ante annum 1314,

AUCTOR
C. B.

licet, quanto
temporis spa-
tio, non con-
stet, fuit con-
scriptum.

Id Carthusia-
ni subsecuti,
uti hic exem-
plo

non uno os-
tenditur,

ctarium omnino est, ut hoc auctor ante annum 1514 conscripserit. Quod quidem quamvis sat certum appareat, non suppetit tamen præterea, quo quot annis ante id fecerit, tuto determinem.

15 Nihil interim obstare videtur, quo minus id abs illo annis circiter quinquaginta aut etiam sexaginta ante dictum annum 1514 factum credatur: imo vero etsi quis scriptionem illam, seu Chronici, de quo hic, lucubrationem ante annum circiter 1250, aut etiam ante annum circiter 1250 figendam contenderet, falsi eum certo convincere non possem, quod, jam tum in Cartusia Majori Chartularium non existisse, indubitatum omnino non sit; quod tamen, ut ante neutrum hunc annum lucubrationem illam locandam, posset probari, omnino requiritur, aliis prorsus omnibus, quibus res certo evincatur, argumentis, quantum opinor, deficientibus. Atque hæc sunt, quæ pro Chronici, primos quinque Cartusie Majoris Priores, horumque ex parte gesta ordine recensentis, ætate utcumque determinanda occurrunt. Id autem nec ante sæculum tertium decimum, nec post annum 1514 scriptum esse, ex omnibus jam dictis certum apparet; quanto autem tempore ante hunc annum factum id sit, plane incertum, nec quidquam occurrit, quo monumenti illius ætatem proprius determinem.

16 Verum etsi res ita sit, subsecuti nihilominus temporibus id ita Cartusianis fuit probatum, ut, si quæ in libris, quas scribent, vel de Ordinis sui origine vel de S. Brunone primisve post hunc quatuor Cartusie Prioribus commemoranda ex occasione habuerint, ea ut plurimum, quæ reipsa commemorarunt, ex eodem exceperint, iisdem etiam fere, quibus hujus auctor, verbis non raro usi. Ac primo quidem hos inter memorandus est, qui monumentum illud in suum de Origine et Veritate perfectæ religionis tractatum intulit, auctor supra plus semel laudatus, sive is Guilelmus de Yporegia sive Boso sit. Huic accedit Priorum Ordinis Cartusienis chronologus, a Columbio in Dissertatione de Carthusianorum institis num. 34 memoratus, qui, uti ibi hic scriptor indicat, horrendum, quo sese Parisiis homo redivivus damnatum, publice e feretro proclamavit, prodigium iisdem plane, quibus id in quinque primorum Cartusie Priorum Chronico, seu in antiquiori Sancti nostri Vita, ex hoc edenda, num. 1 et seqq. fit, verbis exponit, alio etiam, quam quo hæc occurrunt, Operis sui loco ita memorans: In brevi exaudita est oratio Joannis Birelli, Prioris Cartusie, et conventus, atque Amedeus Viridis, comes Sabaudie, filium de uxore, quæ sterilis putabatur, suscepit, qui, etiam Amedeus vocatus, nunc comes Sabaudie est effectus.

17 Ex his autem verbis consequitur, ut dictus chronologus eo temporis spatio, quod ab anno 1585 ad annum 1591 effluxit, indubie scripserit; priori enim e binis hisce annis Amedeus Viridis, posteriori vero ejus filius, Amedeus itidem vocatus, e vivis, ut Columbius loco cit. docet, excessit. Hæc ipsa interim verba, jam mox recitata, in brevi Ordinis Cartusienis Historia apud Marteneum tomo VI Scriptorum veterum col. 189 etiam leguntur, hæcque nihilominus ab auctore ad annum usque 1409 producit; quam ob rem, cum Priorum Cartusie gesta ordine Chronico insuper exhibeat, consecrarium omnino videtur, vel ut ipsum sit Cartusienium Priorum e Columbio mox adducti chronologi Opus, quod hic ipse-

met additamentis, gesta a tempore, quo prius D scripserat, complectentibus, dicto anno 1409 aut etiam serius, nulla facta in iis, quæ prius scripserat, mutatione, auzerit, vel ut a scriptore altero et ex Priorum Cartusienium laudati a Columbio chronologi Opere (ipsis hujus verbis servatis intactis) et ex notitiis scriptis aliunde acceptis eodem dicto anno 1409 aut etiam serius fuerit compilata.

18 Ut sit, et hujus quidem Operis, in quod hæc, quod infra laudandum adhuc sit, observare fecerunt. libuit, auctor anonymus ex quinque primorum Cartusie Priorum Chronico, quod sibi prætulisse, non obscure in Prologo innuit, integrum Sancti nostri elogium, quod Vitæ antiquioris nomine edendum jam monui, paucis dumtaxat mutatis, ad verbum fere descripsit, uti etiam, auæ exhibet, aliorum quatuor proximorum post S. Brunonem Cartusie Priorum, uti iterum ex litteris, quas ad me Colonia Agrippina dedit Augustinus Aldenbruck, quasque num. 11 laudari, intelligo. Nec immerito loco hoc recenseri possent non pauci alii, hosque inter Henricus Kalkar, Ordinis Cartusienis scriptor eruditus anno 1408 e vivis sublatus, qui, cum ex occasione dumtaxat de Sancto nostro egerunt, ex antiquiori illo monumento, licet ipsis hujus verbis non omnes usi, nonnulla exceperere. Verum cum id operæ pretium non putem, ad illos progredior, qui tandem sub sæculi sexti decimi initium res omnes, a S. Brunone gestas, ex instituto pertractare sunt aggressi, scribendorum materiem, quam et ipsi non alienis, sed propriis verbis expresserint, e binis, de quorum ætate jam actum, antiquis Chronicis, aliisque insuper, ut dubitandum non est, monumentis tum antiquioribus, tum recentioribus edocti.

19 Quatuor hic præcipue memorandi sunt, quos inter primum locum tenent Carthusianus anonymus et Zacharias Benedictus, Cartusie S. Andreae de littore Venetiis alumnus, quorum ille stylo soluto, hic ligato, sancti Patris sui gesta est complexus. Prioris lucubratio publici juris facta est anno 1508, quo eam excuso tunc a se S. Brunonis in S. Pauli Apostoli Epistolæ Commentario Bertoldus Riboldus, Parisiensis typographus, præfixit; posterioris vero, etsi ante annum 1524, quo eam ad S. Brunonis Operum, typis a sese Lutetia tunc editorum, calcem Judocus Badius adjecit, in lucem non prodierit, ab auctore tamen jam inde ab anno itidem 1508 fuerat concinnata, uti luculenter ostendit, quam ibidem in capite præfert, Epistola dedicatoria, Francisco du Puis, Ordinis Cartusienis Priori Generali, Quinto Calend. Maii m d m v i i i i n s c r i p t a. Non diu admodum post binos illos Sancti biographos idem hic Ordinis Carthusienis Generalis Franciscus du Puis, Latine a Puteo, seu de Puteo, aut etiam, ut ab aliis (varie enim Gallicum id cognomen Latino idiomate potest non inepte efferi) scriptum invenio, Puteanus oratione aperta solutaque, ut Carthusianus anonymus proxime memoratus fecerat, sancti Patris sui Vitam, uti Theodorus Petrus in Bibliotheca Cartusiana, Morotius in Theatro chronologico aliique docent, conscripsit; e qua item, ut iidem testantur, haud ita multo post Petrus Blomenvenna, Cartusie Coloniensis alumnus multisque annis moderator, auctiorem deinde, additamentis aliunde acceptis, fecit, typisque in sede sua Colonia Agrippina vulgavit.

20 Puteani lucubratio, quæ auctoris sui nomine

magni semper
fecerunt.

E

Quatuor San-
cti Vitæ sæ-
culi xvi initio
scripta:

F

quæ ex his
Basileæ anno
1315 fuit ex-
cusa, Putea-
num,

mine insignita nupiam reperitur, esse videtur ea ipsa S. Brunonis Vita, quæ anno circiter 1315 Basileæ litteris Gothicis absque auctoris nomine excusa, iteratisque deinde typis Lutetiæ una cum supra memorata Zachariæ Benedicti lucubratione metrica ad Operum S. Brunonis calcem a Judoco Badio absque auctoris itidem nomine fuit adjecta, Prologum habens sibi præfixum, cujus hoc est initium: Non solum Dominum in Sanctis etc. itaque inchoata: Temporibus Gregorii septimi, Romani Pontificis etc. At vero difficultas, quæ hic se offert, sermonis seriem interrumpere me cogit. Vitam Sancti, quæ Puteanum habet auctorem, Parisiis apud Joannem Parvum prelo fuisse datam, Possevinus in Apparatu Sacro tradit; quare, cum præterea Launoius in Dissertatione de causa secessus S. Brunonis in eremum cap. 3 circa medium affirmet, in Vita, a Puteano scripta, cum anno 1082 Sancti nostri in eremum secessum componi, hicque nihilominus in Sancti Vita, Basileæ excusa, anno 1084 diserte innectatur, erit fortassis nonnemo, qui suspicetur, Puteani hanc fetum non esse.

uti variis
rationibus
adductis

21 Verum eadem Vita, quæ Basileæ ac deinde Parisiis apud Judocum Badium fuit impressa, ibidem apud Joannem Parvum fuerit fortassis recusa, aut, si res secus habeat, Possevinus forte assignando Vitæ, per Puteanum concinnatæ, typographo errarit; quod ultimum sane mihi verosimillimum ideo apparet, quod, facta Parisiis in bibliothecis tum publicis, tum privatis, diligentissima indagine, nulla plane, uti ex litteris ab amico inde acceptis disco, S. Brunonis Vita, quæ apud Joannem Parvum sit excusa, inveniri potuerit. Quod autem ad Launoium pertinet, Vitam is, quæ a Puteano scripta non esset, pro biographi hujus lucubratione verosimiliter per errorem acceperit, eo facilius committendum, quod, ut jam monui, Vita, a Puteano elucubrata, auctoris sui nomine insignita non reperitur. Ut sit, Vitam Sancti nostri, Basileæ anno circiter 1315 excusam, Puteani esse fetum, multa suadent. Primo enim tabula, prodigiosam hominis, qui se damnatum publice Parisiis declaravit, anastasim, Brunonis hinc conversionem, secessum in Cartusie solitudinem, aliaque nonnulla hunc prægressa representans, quæ Ordinis Cartusien-sis Statutis ac Privilegiis, Francisci a Puteo, seu, ut brevius loquar, Puteani jussu Basileæ anno 1310 apud Joannem Amorbachium excusis, præfixa est, Basileensi Sancti nostri Vitæ pariter præfigitur.

probatur, ha-
bet auctorem,

22 Secundo verosimillimum apparet, Puteanum, utpote qui plurimum anno 1314 aut etiam paulo citius, ut Sanctorum albo Bruno adscribe-retur, laboravit, litteris hujus Vitam tunc mandasse, eamque, cum jam illi, Leone X summo Pontifice annuente, honores cælitibus proprii dicto anno 1314 cepissent deferri, typis haud multo post excudendam curasse. Tertio cum de Vita S. Brunonis Basileensi sermo est, Puteania-nam intelligi, Carthusianorum obtinet traditio, uti subministrata a Josepho Phily, Reverendis-simi Patris et Capituli generalis Ordinis Cartu-siensis scriba, notitia me docet, certumque apparet ex Theodoro Petræo, scriptore Cartusiano supra adhuc laudato, utpote qui in suis ad Dorlandi Chronicon Elucidationibus pag. 12 Puteani fetum vocet S. Brunonis Vitam, ad cujus calcem supra centum et sexaginta funebres, de quibus mox, Tituli, seu, uti hos appellat, Epitaphia adficiuntur, quæ tanto numero soli Sancti Vitæ,

quæ Basileæ excusa est, adjecta reperiuntur. Quarto ac ultimo Vita, quam Blomenvenna, ut jam docui, partim ex Vita, a Puteano scripta, contexit, tantam cum Vita, Basileæ excusa, uti ex utriusque collatione liquet, similitudinem ha-bet, ut vel hanc ex illa, vel illam ex hac pro parte saltem contextam esse, sit necesse. Quare, his omnibus perpensis, nullus dubito, quin Vita, quæ Puteanum habet auctorem, ea ipsa sit, quæ anno circiter 1315 in lucem typis Basileensibus prodit.

23 Inceptum itaque de Sancti Vitæ, sæculi sexti decimi initio conscriptis, sermonem jam prosequor. E quatuor jam recensitis sola mihi deest, quam Carthusianus anonymus adornavit, typisque Bertholdus Remboldus Lutetiæ excudit; e tribus vero reliquis, quarum nulla, longo tem-poris intervallo, quo earum auctores a Sancti obitu scripserunt, spectato, ab antiquitate com-mendari potest, solam Puteaniam, in capita et numeros de more divisam, e Basileensi primæ edi-tionis exemplari recudam, prætermisissis aliis dua-bus vel idcirco, quod altera quidem ludi dumtaxat poetici, non Vitæ, historicæ ac sincere scriptæ, speciem præferat, altera vero parergis superfluis, digressionibusque nimium longis ac frequentibus lectori multum lædii, voluptatis fere nihil esset. allatura; ut autem Vitæ, a Blomenvenna concin-natæ, desiderium, si quis forte eo teneatur, ferri queat facilius, Vitæ a Puteano exaratæ, Vitam alteram, quæ, sæculo sexto decimo jam sene-scente, et ex hac, et ex auctiori Blomenvennæ lucubratione a Surio concinnata est, quæque proinde, quidquid in hac memoratu dignum oc-currat, haud dubie continet, subjungam, simulque excerpta e Blomenvennæ, uti et e Zachariæ Be-nedicti lucubrationibus verba, ut ea, quæ Putea-nianæ et Surianæ Vitæ sunt, rarius alleganda veniant, Commentario huic, si quando congruum id fuerit, intexam, aut certe, si quid, quod a Vitæ edendis absit notarique mereatur, suppedient, in Annotationibus, quas hisce subjecturus sum, inobservatum haud præteribo.

24 Tres itaque tantum Sancti nostri Vitæ di-versas, quarum duæ recentiores, unaque anti-quior supra memorata, nec tamen minus quam centum amplius post ejus obitum annis scripta est, recudam; quibus cum præterea varios, quos tan-dem Gloria posthuma seu quoddam potius hujus supplementum, e diversis notitiis scriptis col-lectum excipiet, Titulos funebres, sectionibus diver-sis, quarum quælibet plures ex his contineat, ad Annotationum subinde addendarum commodum discretos, ac suis quosque numeris distinctos, e Basileensi Sancti Vita eo ordine, quo ad hujus calcem reperiuntur, adjuncturus etiam sim, lecto-rem modo hujus consilii mei rationem et quid horum nomine veniat, hic adhuc edoceri convenit. In more olim, etiam ætate S. Brunonis, positum erat; ut monachi, cum quis ex insignioribus mo-nasterii sui viris obiisset, schedam seu epistolam encyclicam, mortis ejus nuntiam, quæ fere mem-branis in longum porrectis constabat, quæque quod non complicata, sed Romanorum volumi-num instar voluta esset, Rotuli seu Rolli nomine distinguebatur, per unum e suis, qui propterea Rotularius aut Rolliger appellabatur, ad mona-steria, ecclesias aut personas, quibuscum erant aut societate aut amicitia aliove singulari modo conjuncti, submitterent, pactas, ordinariasve seu statas preces pro defuncti anima postulantes; re-sponsoriarum autem, quæ ad hujusmodi epistolas, a personis, ad quas hæc missæ erant, carmine ple-runque,

AUCTORE
C. B.

solanque
eam una cum
supra memo-
ratæ anti-
quiori et Su-
riana recu-
dam,

E

F

ita tamen, ut
ei Titulos
Sancti fune-
bres, quorum
hic notio dat-
tur,

AUCTORE
C. B.

runque, ac subinde etiam oratione soluta dabatur, rotulogque allato aut etiam Chartæ separatæ, prout res ferebat, inscribentur, Titulorum funebrium nomine coniebant. Hæc omnia fere aut certe non multum ablutentia colliguntur ex iis, quæ Cangius, varios citans scriptores, in Glossario mediæ et infimæ Latinitatis ad vocabula Rotulus, Titulus et Brevia mortuorum in medium adducit.

ob causas hic memoratas additur etiam sim.

23 E more itaque jam descripto religiosi Calabrinæ eremi incolæ, cum in hac S. Bruno obiisset, epistolam encyclicam, mortis ejus nunciam, ad Italiæ, Galliæ et Angliæ monasteria ac ecclesias, et quidem contra morem plerumque tunc usitatum alias etiam nonnullas, quam quibuscum societate erant conjuncti, per unum e suis, uti ipsa illa Epistola, suo loco proxime ante titulos funebres etiam edenda, fidem facit, quaquaversum miserunt, plurimasque responsorias, Titulorum funebrium nomine propterea deinceps hic distinguendas, acceperunt. Fuerunt illi, uti ex Ms. S. Brunonis Vita, a Carthusiano Ligetensi anonymo e funebribus, de quibus hic, ejus titulis præsertim contexta atque ad Majores nostros a Federico Floueto, Societatis nostræ sacerdote, submissa, intelligo, in Calabrina S. Stephani eremo, cum hæc a Cisterciensibus, qui eam, nonaginta circiter post obitum S. Brunonis annis ad se translata, diutissime obtinuerant, ad Cartusianos tandem anno 1514 rediisset, hoc ipso circiter tempore ab hisce inventi, qui prelo dignos ducere, regie ipsa ad Vitæ Sancti, quæ haud ita multo post Basileæ fuit excusa, calcem adjecere; nec sane immerito. Etenim Sancti gestis, uti ex Commentarii hujus decursu patescit, illustrandis non parum conducunt; etsi autem versibus insulis maleque tornatis plerique constant, plurimi tamen ex iis nonnulla ad Sanctum specialim spectantia edocent, aut si, quod etiam non raro fit, modo generali nimium sint concepti, Brunonem saltem, si nonnullos exceperis, ab eruditione eximia, humilitate aliæque virtute commendant, ut etiam plerumque tum, quanto hic in pretio apud omnes fuerit, argumento sint. Hinc itaque ego non præcipuos tantum, ut Surius in Sancti Vita, a se contexta, fecit, sed omnes et singulos, veluti pretiosa antiquitatis monumenta, ab ipso statim felici S. Brunonis e vivis excessu scripta, recudam, maxime quod a multis, ut intelligo, avide desiderentur, Basileensisque seu Puteaniana Sancti Vita, ad cujus calcem dumtaxat reperiuntur, paucorum in manibus versetur.

Edendæ Sancti Vita, quibus præterea

26 Porro cum edendæ S. Brunonis Vitæ, non excepta etiam illa ipsa, quæ ex primorum quinque Cartusiarum Priorum Chronico excerpta, tantæ antiquitatis merito, uti ex jam dictis pronum est colligere, non gaudeant, ut fidem per se facere possint; imo vero cum vel idcirco, quod ab auctoribus synchronis aut subæqualibus scriptæ non sint, ambigi non immerito queat, an quælibet earum asserta veritati certo consonent, non parum sane in hoc Commentario laborandum erit, ut, quæ inter illa sunt, vera a falsis, certa a dubiis, probabilia ab improbabilibus, verisimiliaque ab iis, quæ verisimilitudine destituuntur, secernam. Atque hoc quidem ut effectui mandem, adhibiturus frequenter sum, non tantum supra huc transcriptum e primorum quatuor Cartusiarum Priorum Chronico Sancti elogium, titulosque funebres, de quibus jam dictum, verum etiam nonnulla, tum scripta alia antiqua, ab auctoribus, qui aliquid saltem ex occasione de S. Brunone

memoriæ prodidere, elucubrata, tum diplomata seu chartas instrumentate publica, de quorum omnium auctoritate ac fide, tunc dicam, cum in medium adducenda seu citanda erunt; laborem autem omnem non parum sublevarunt non nulli, qui de S. Brunone, adductis non solum documentis antiquis, verum etiam, quæ ex hisce formare poterunt, argumentis, vel ex instituto, vel, si ex occasione tantum, sermone saltem prolixiore tractarunt, scriptores recentiores. Et locum quidem hos inter non infimum tenebunt Surianus in suis ad Surianam S. Brunonis Vitam Annotationibus, Mabillonius tum alibi, tum maxime in Annalibus Benedictinis, Hercules Zanotti in sua Italiæ scripta S. Brunonis Historia, anno 1741 Bononiæ excusa atque a reverendissimo domino, Cartusiarum Mauerbacensis in Austria abbate, anno 1761 nobis submissa.

27 Nec minus usui erunt Carthusianus anonymus, qui librum quartum Annalium Cartusienis, modo quidem cæcuscum, hactenusque tamen, ut jam supra monui, publici juris non factum, composuit, Historiæ literariæ Franciæ Scriptores, præcipue tom. IX in Vita S. Brunonis, Camillus Tulinus in Ordinis Carthusiensis, etsi interim hoc Opus ad manum non habeam, nisi mutilum, Historiæ Prospectu, Morotius in sacri Cartusienis Ordinis Theatro chronologico, Joannes Columbius in sua de Carthusianorum initiis Dissertatione, Innocentius le Masson lib. 1 Annalium Cartusienis, aliique in decursu nominandi non pauci. Citandum interim a me, veluti visum inspectumque, studiosus lector non exspectet Severum a Neapoli, seu de Traflagionibus, qui præter alia, quæ ad propositum nostrum suggeri ab eo suspicor, multa etiam, ut Surianus in suis ad S. Brunonis Vitam Annotationibus pag. 197 et seq. docet, monumenta ac diplomata, ad S. Brunonem remque Cartusianam spectantia, e tenebris in lucem protulit; hic enim scriptor penes nos non exstat; in aliis autem bibliothecis, quas hic scrutandas curavi, inveniri non potuit, nec in regionibus remotis quærendum duxi, maxime quod ejus defectum magna saltem ex parte suppleri putem ex tribus diversis Mss. de S. Brunone Tractatibus, supra jam memoratis, quorum unus, qui Chronologico-diplomatica de S. Brunone Diatriba inscribitur, multaque antiqua documenta ac diplomata complectitur, a Michaele Mörckens, Cartusiarum Colonienis alumno, ad decessores meos anno 1727 fuit transmissus, alter, qui non paucos, in non vulgato hactenus moxque iterum laudato Annalium Cartusienis libro quarto pariter occurrentia, suppedilat, a Carthusianis hujatibus nobiscum est communicatus, ac tertius denique, qui potissimum, ut jam monui, e funebribus Sancti Titulis a Carthusiano Ligetensi anonymo est contextus, a P. Federico Floueto ad Majores nostros dono anno 1638, ut pariter jam monui, fuit submissus.

D
dit no uny
costi veliani
no huj 2121
astri, assu
man

illustrande
discutienda-
que

E

F

sint adju-
mentis.

28 Hisce poro addi etiam potest Vitæ S. Brunonis, quod multa eruditione est refertum, Commentarium Historico-chronologico-criticum, a Cartusiarum Parisiensis alumno, qui nomen suum subterici omnino vult, necum haud ita pridem communicatum. Atque ita, studiosus lector, modo habes præsentis § memorata adjuncta præcipua, quibus ad illustranda examinandaque S. Brunonis Acta in hoc Commentario sum usus. Ceterum sciendum est, indiscriminatim a me et absque et cum aspiratione Cartusiarum et Carthusiani vocabula exarari, quod ita factitium inveniam a plerisque

A plerisque me progressis scriptoribus, quos ego erroris arguere non ausim. Licet enim vocabulum Cartus, ut Puteanus in exhortatoria sua, Vitæ Sancti a se contextæ adjecta, de qua in ultima ad hanc Annotatione dicam, oratione vult, vere esset vox Hebraica, perfecte vocatus significans, reque ipsa vocabulum Hebraicum Cartham Hieronymus de nominibus Hebraicis (adi Parisiensem anni 1699 Operum sancti hujus Patris editionem tom. II, col. 27) vocationem perfecit Latine interpretetur, consequens tamen propterea non est, ut vel a Cartus vel a Cartham Hebraicis vocabulis Cartusie et Carthusiani nomina nomenclationem acceperint. Rem ipsam modo aggrediamur.

§ II. Nobile Sancti genus, patria, tempus natale.

Nobili genere Sanctus, etsi interim, an ex illustri,

Nobili genere ortum esse S. Brunonem, omnes ejus Vitæ edendæ unanimi consensu tradunt, idque indubitatum apparet: etenim breve ejus elogium, quod et quatuor primorum Cartusie Priorum Chronica num. 7 recitari, ita habet: Magister Bruno, natione Teutonicus, ex præclara urbe Colonia, parentibus non obscuris (natus scilicet, ut alias additur)... eremum Cartusie fundavit. Adhuc strîps, et qua editus est Bruno, nobilitati testimonium etiam præbet ecclesia S. Marie Rothomagensis, utpote in titulo suo funebri, ad Carthusianos Calabrinus anno 1102 misso, qui inter titulos hujusmodi ad Vitarum calcem, ut dixi, edendos locum 146 obtinet, de Sancto sic loquens:

Ipsè fuit sapiens, vir nobilis, indole fulgens. Nec contra generis, ex quo ortus est Sanctus, nobilitatem argui merito potest ex Manasse, Simoniaco post Gereasium anno 1067 vita functum, Remensium archiepiscopo, qui in Apologia sua, pluries infra laudanda, de Brunone (adi Mabillonium Musei Italici tom. I, part. II, pag. 121) ita loquitur: Cujus (Brunonis videlicet) societatem non magnopere affectamus, utpote de cujus vita et libertate penitus ignoramus: licet enim hæcè verbis, ingenuissime esset Sanctus, dubitare se Manasses indicet, et vehementissimo duntaxat, quo in Brunonem, moribus suis pessimis adversum, ferebatur, odio id facit. Verum sunt nonnulli, qui generis, et quo ortus est Bruno, nobilitatem penitus rimari conati, eum e nobilissima illa Coloniensi familia, quam de Hartenfaust seu de duro pugno incolæ indigitant, aliisque nobilissimis item, quas hic infra nominant, familiis trahere originem, scripserunt.

ex nonnullis, quorum verba

50 Etsi res, uti ex dicendis intelliges, admodum sit incerta, qui tamen et a quibus tradatur, cum id futurum putem non ingratum, lectori exhibeo. Erhardus Winheim, Cartusie Herbipolitanæ alumnus, in Opere suo, quod Sacrarium Agrippinense inscripsit, annoque 1607 typis Coloniensibus vulgavit, pag. 212 ita scribit: Ad iniciatorem (Ordinis Cartusienensis) igitur quod attinet, S. Brunonem, duxit is originem ex nobili prosapia Hartenfaust, una e quindecim Romanis per S. Maternum et Trajanum imperatorem in urbis (Coloniensis scilicet) præsidium ductis familiis, quemadmodum quatuor suorum gentilitiorum arma ex Chronico Coloniensi testantur. Theodorius Petrus, Cartusie Coloniensis alumnus, in

suis ad Chronicon Cartusiense Petri Dorlandi, quod e tenebris eruit typisque anno 1608 vulgavit, elucidationibus ita observat: Habuit vero (S. Bruno nimirum) parentes et genere et virtute inter Ubios cumprimis claros, ex illa nimirum nobilissima Romanorum prosapia oriundos, qui Agrippinæ novam deduxere coloniam, quam etiamnum de Duro Pugno incolæ indigitant. Hæc illi: ac posterior quidem, cum ambos S. Brunonis parentes nobilissima, quæ de Duro Pugno dicitur, familia oriundos affirmet, Sanctum tam ex parte patris quam ex parte matris e familia de Duro Pugno oriundum seu Hartenfaustanum facit; prior vero, cum Sanctum, nulla facta parentum ejus mentione, e familia de Hartenfaust, seu de Duro Pugno trahere originem, duntaxat tradat, fueritne id ex parte patris, an matris, aut etiam an ex utriusque parte simul, non definit.

51 Distinctius locuti suere, qui ante Petrum in medium et Winheimium florere, Petrus Blomenvenna et Stephanus Brolmannus, Ubiorum, qui medio circiter sæculo sexto decimo floruit, antiquarius, a Gelenio in Opere de Colonia Agrippinensis magnitudine ab ipso statim initio alibi non raro laudatus, quorum alter Sanctum ex parte patris, alter ex parte matris familia Hartenfaustanum facit. Prioris verba, quæ Vitæ Sancti, a se non admodum diu post annum 1515 typis Coloniensibus editæ, hæcque a nobis, ut jam supra monui, non recedende, Prologo mox subdit, hæc sunt: Beatus Bruno, sacri Cartusienensis Ordinis initiator, natione Teuthonicus, ex insigni civitate Colonia, quæ antiquitus Agrippina a Marco Agrippa, genero Octaviani, dicebatur, de parentibus tam genere, quam virtute, claris duxit originem. Imperator quippe Trajanus et senatus Romanorum nobiles illuc olim Romanos pro incolatu civitatis terræque custodia direxerant; quibus matrimonialiter vicini nobiles conjungebantur. Ex quibus una tribus dicta fuit De Sapientibus, ex Romanis vero una appellabatur de Duro Pugno. De his ortus est beatus Bruno ex parte patris. Ex parte vero matris sanguinem traxit de tribu nobili Romanorum, de Parva Cogitatione nuncupata, ex familia, quæ postmodum de Rubro Stessen dicta est.

52 Posterioris vero, quæ hic, teste Mörckensio, de nobilibus Sancti natalibus interrogatus reposuit, ista: Aimilius seu Sapiens cognominatus fuit S. Bruno, ex Colonia Agrippinensi oriundus ex patre de familia Romana-Francia et patricia Aimilia et Sapientum (Vonden Weisen), quæ traduxit et causa cognominis est; ac matrem habuit patriciam ex Catonum familia, quæ vernaculo Francico idiomate (Vonder Hartenfaust) de Duro Pugno vocata est, cum esset Catonum sub Ubio-Romanis; aviam maternam ex patriciis Aimiliorum (Vonden Cleingedancken) de Parva-Cogitatione Francis; proaviam ex hujus quadam traduce familia de Rubea-Stessa (Vonder Roder-Stessen.) Cum longius descendisset linea, matrimonia contracta sunt, et ex hæc quidam eques egregius facinoribus in Cruciada regum dono capite Æthiopsis coronato scutum auxerat. Ita Blomenvenna et Brolmannus, quorum alter præterea Sanctum ex parte matris Stessenum, alter ex parte patris Aimilianum facit; an omnia autem et singula (quod absit, ut putem) tum Brolmanni, tum Petri, Blomenvennæ et Winheimii asserta, verbis jam recitatis inclusa, veritati consonent,

AUCTORE
C. B.

E

F

hic adducuntur, memorie præstant.